Kronika obce Tarsova

Rok 1956

Poměry politické.

Ústřední výbor Komunistické strany Československa a vláda Československé republiky rozhodly na základě výsledků dosažených v rozvoji národního hospodářství provést snížení cen spotřebního zboží, zejména potravin a to ku dni 1. dubna 1956 a po druhé ke 3. prosinci 1956.

5. a 6. snížení cen

Je to od r. 1953 již páté a šesté snížení cen a je důkazem soustavného zvyšování životní úrovně pracujících, kteří posledním snížením získávají (v celé republice) 1,4 miliardy Kčs.

U čtyřčlenné rodiny činí zlevnění asi 50 Kčs měsíčně.

Snížení cen některých průmyslových výrobků činilo až 300 Kčs a bylo milým překvapením před vánočními svátky.
Toto snížení se týkalo hlavně rozhlasových přístrojů, fotografických přístrojů, hodinek a jiných.

2. PL

Dne 1. ledna 1956 byla zahájena 2. pětiletka. O jejím významu promluvil v místním rozhlase Josef Vilner.

Veřejný život.

MDŽ

Oslava Mezinárodního dne žen konala se ve vyzdobeném sále kina.
V úvodu žáci a pionýři národní školy recitovali básně a zpívali vhodné písně. O významu dne referovala uč. Marie Synková.

Závazky

K tomuto dni občané uzavřeli následující závazky:
Odpracují 80 hodin na zvelebení školy.
Odpracují 379 hodin na pomoc JZD.
Další závazky se týkaly zvýšení dodávek zemědělských produktů.
Zemědělci dodají více o 2750 kg masa

vepřového,
o 1400 kg masa hovězího,
o 3170 l mléka
a o 2434 kusů vajec.

Jednotné zemědělské družstvo dodá více
o 300 kg masa vepřového,
o 1600 l mléka,
o 2000 kusů vajec.

1. máj

Svátek pracujících byl slaven ve Svatoslavi. Počasí tohoto dne bylo deštivé a chladné a proto účast občanů i dětí byla menší.

VŘSR

Dne 11. 11. 1956 konala se v sále kina oslava 39. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Program oslavy naplnila škola. Výzdobu místnosti provedl Josef Vilner.

9. květen

Jedenáctého výročí našeho osvobození slavnou RA bylo důstojně vzpomenuto v sále kina. Žáci národní školy předvedli kulturní vložku; referoval Josef Vilner. Po oslavě byl promítán film „Pád Berlína".

Poměry hospodářské.

Jarní práce se v důsledku dlouhé zimy opozdily. Začaly teprve kolem 20. dubna a skončily v druhé polovině května.

Počasí

Mráz, který dne 9. a 10. února 1956 dosáhl až −25° C, poškodil mnoho ovocných stromů, hl. švestek a ořechů.

V posledních dnech květnových nastala horka. Teploměr dosahoval až +28° C. Sluneční paprsky vysoušely půdu, nastalo sucho. Všechno v přírodě toužilo po osvěžujícím dešti, který přišel 9. června. Avšak celý zbytek měsíce června a července byl opět horký a bez deště. Úroda však byla pěkná. Podzim byl suchý a působil zemědělcům těžkosti, neboť podzimní setí a ostatní práce si vyžadovaly značné námahy a opožďovaly se. Pšenice se sela ještě v listopadu, kdy již práce zdržovaly podzimní mrazy, kdy teploměr klesal až pod −12° C.

Dne 25.11.1956 nastala obleva, půda rozmrzla a zemědělci i družstevníci mohli dokončiti podzimní práce, tj. hlubokou orbu.

mandelinka bramborová

V bramborových porostech byla na několika místech nalezena mandelinka bramborová. Napadená místa i celá okolní pole byla ihned postříkána dynoeidem.

Dodávky

Dodávky zemědělských výrobků byly letos stejné jako v roce minulém. Všichni zemědělci předepsané množství splnili. Přebytky prodávali volně za vyšší ceny.

Včelaři

Včelaři z naší obce v počtu 20 jsou organizováni v základním včelařském spolku pro Lažánky a okolí. Chovají celkem 61 včelstev. Je to stav včelstev velmi nízký, způsobený nakažlivými nemocemi akarinosou a nosémou.

Uvedený počet včelstev obhospodařovalo před několika lety 4-5 včelařů.

Snížení cen

Ceny některých potravin po dru-

Potraviny

hém snížení dne 3.12.1956.

Rýže podle jakosti 6 - 11 Kčs,
hrách -"- -"- 5 - 7 -"-,
čočka -"- -"- 8 - 11 -"-,
maso hovězí 17,- -"-,
vepřový bůček 20,- -"-,
maso skopové (kýta) 18,- -"-,
sádlo vepřové 26 - 36 -"-
slanina 35 -"-
mléko egalizované
zimní cena 1l - 2 ~~kg~~ Kčs
ementálský sýr 1kg - 29 -"-
vejce (letní cena) 1 kus 0·90 -"-
(zimní cena) -"- 1,50 -"-
smetana 33% 1l 36 -"-

Průmyslové výrobky

Náramkové hodinky, které v minulém roce stály 760 Kčs, stojí nyní 530 Kčs.
Motokolo „Pionýr" stojí 2000 Kčs, dříve 2700 Kčs.
Fotoaparát Werra stojí 790 Kčs, dříve 1560 Kčs.
Fotoaparát Jubilář stojí 270 Kčs, dříve 370 Kčs.
Ke snížení mzdy a mzdových výrob-

ků při tomto šestém snižování cen nedošlo.

Komunikace.

V květnu přijel směrem od Braníškova zvláštní fukar, který se silničního tělesa sfukoval prach, písek a ostatní nečistotu takovou silou, že se nad krajinou i vesnicí vytvořil černý mrak a zahalil celou obec.

Asfaltování silnice

Cestáři a pomocní dělníci rýžovými kartáči stírali se silnice nečistotu, jako bláto, kravince a pod. a znovu vše od foukali. Potom z kropicí cisterny pokropili povrch silnice směsí vyjetého oleje, dehtu a asfaltu. Po několika dnech směs zatvrdla a silnice je jako asfaltová. Takto byl upraven celý úsek od myslivny až za Lažánky na hranice okresu.

Tato úprava zdokonalila nejen vozovku, ale přinesla značnou úlevu i občanům bydlícím u silnice, kteří v poslední době pro mračna prachu, zvířovaného zvýšeným provo-

místního národního výboru v Maršově-Rada okres Tišnov

zem, nemohli řádně své byty větrati.

Zdravotní poměry.

Zrušení ordinace dr. F. Blažka

Dne 1. ledna 1956 byla zrušena soukromá ordinace dr. Fran. Blažka ve Veverské Bítýšce.

Závodní lékař

Dr. Fran. Blažek byl ustanoven závodním lékařem v TOS Kuřim a později obvodním lékařem v Rosicích.

Obvodní lékař

Obvodním lékařem pro obvod Ver. Bítýška, do něhož vedle naší obce patří Braníškov, Lažánky, Hvozdec, Chudčice a Lentice, je dr. Josefa Adamec.

Zdravotnické středisko

Ve Veverské Bítýšce bylo zřízeno zdravotnické středisko a všechny jmenované obce náleží k okresnímu ústavu národního zdraví v Brně.

Lékař. prohlíd.

Dne 7. 10. 1956 prohlédl dentista Fran. Machovský skupu žáků a zařídil opravu zjištěných vad.

Také školní lékař dr. J. Adamec prohlédl na začátku škol. roku všechny žáky.

Různosti.

Počasí

Počasí: V lednu byla mírná zima. V únoru napadlo více sněhu a mráz počal sílit. Největší mráz byl 9. a 10. února, kdy teploměr klesal na -25° až -28° C.

Zima trvala poměrně dlouho. Ještě v dubnu klesal teploměr pod -3° C. V posledním týdnu měsíce května vystřídalo chladno nezvykle velké teplo, kdy zase teploměr dosahoval +28° C.

Jaro bylo suché a také podzim byl teplý a suchý. Déšť se dostavil až v posledních říjnových dnech.

Dne 31. 10. 1956 klesl náhle teploměr pod -6° C. V listopadu přicházely větší mrazy až -12° C. Druhá polovice listopadu a měsíc prosinec byly deštivé.

Počet žáků

Národní školu navštěvovalo v tomto roce 44 žáků (24 chl. - 20 děv.)

Černá zvěř

V katastru obce se objevilo několik jedinců divokých svíní. Působily mno-

ší škody na polích.

Poměry lidopisné.

V tomto roce se narodilo 5 dětí (3 chl. a 2 děv.) Kolébky

Zemřely 2 osoby: Rakve

Marie Knížová č. 10 na chorobu srdeční, Antonín Crha byl raněn srdeční mrtvicí na Týhoně, když vezl na traktáři z lesa chvojí.

Z obce se odstěhovalo 13 osob, mezi nimi 4členná rodina Jar. Hamrly do Lažánek, do obce se přistěhovalo 7 os. včetně rodiny Josefa Valy ze Svatoslavi, která čítá 4 členy. Změny obyv.

Zemřelí občané maršovští jsou pochováváni na hřbitově v Lažánkách.

Pohřeb žehem se dosud nekonal.

Pohřeb se koná následovně: Pohřeb

Zemře-li některý z příslušníků rodiny, nastanou pozůstalým četné povinnosti a starosti.

Nejprve je třeba jíti k místnímu zvoníkovi, aby zvonil umíráčkem

Potom se úmrtí oznámí obvodnímu lékaři, který musí mrtvolu ohledati a po zjištění skutečnosti vydá úmrtní zápis. Dále je nutno opatřiti rakev. Dříve rakev zhotovil místní stolař. Dnes rakev koupí u pohřebního ústavu v Tišnově. Další cesta vede ke hrobníkovi v Lažánkách, který musí vykopati hrob, ke zvoníkovi v Lažánkách, aby zvonil hrány, k faráři, aby vykonal pohřební obřady, k varhaníkovi, aby zařídil pohřební zpěvy.

Chtějí-li pozůstalí pohřeb s hudbou, požádají o to vedoucího (kapelníka) hudby.

Ihned po úmrtí nebožtíka umyjí, popřípadě oholí, obléknou do svátečních šatů a pak jej uloží do rakve. Oční víčka zavrou a ruce sepnou na hrudi.

Někdy zesnulého v rakvi obkládají obrázky svatých.

Rakev s nebožtíkem položí na

židle nebo na lavici. V místnosti, kde zemřelý leží, až do pohřbu nikdo nebydlí. K hlavě zemřelého postaví svíceu s hořící svící.

Zpravidla třetího dne se koná pohřeb. Před pohřbem se sejdou příbuzní a přátelé zesnulého i někteří smuteční hosté u rakve a posledním pohledem se se zemřelým rozloučí. Někteří se u rakve tiše modlí. Potom rakev přiklopí víkem a zatlukou.

Nejbližší příbuzní vynášejí rakev z domu. Na prahu rakev 3x sníží a opět zvednou (dělají kříž), načež ji položí na připravený vůz. Je to družstevní valník s gumovými koly. Dříve to býval menší žebřinový vůz (fasuňk). Na rakev a kolem ní položí věnce a kytice.

Hudebníci zahrají píseň: „Anděl lásky" nebo „Zahnůaly hory" či „Ach synku, synku" ap. Potom se smuteční průvod za zvuku smutečních pochodů nebo

modlitby bolestného růžence dává na poslední cestu. U kříže před školou nebo na konci vesnice se „zemřelý loučí." Předříkávač čte litanie, modlí se a nakonec za nebožtíka prosí o odpuštění:

„Vše, co se pod sluncem narodí, svůj dluh smrti splatiti musí. Také na našem spolubratru (sestře) se toto vyplnilo. Když odcházel z tohoto světa, (všem) smířil se s pánem bohem a všem nám odpustil. Také já jeho jménem vás prosím, jest-li komu z vás ublížil, abyste mu odpustili." Účastníci pohřbu odpovídají: „Odpusť mu pán bůh." Předříkávač: „Prosím vás po druhé, pro všecky svaté, jestli vám ublížil ....."

Prosbu opakuje ještě třetí a nakonec děkuje: „Pan bůh vám ~~odpustí~~ zaplať za vaše odpuštění."

Hudba opět zahraje píseň na rozloučení a průvod se dá na pochod k Lašťánkám. Po cestě k Lašťánkám se

účastníci pohřbu (hlavně ženy) modlí růženec. Před Lažánkami se průvod seřadí a za doprovodu hudby pokračuje v cestě. Před kostelem se zastaví.

Na připravené máry položí rakev, na její víko přijdou kříž a kolem rakve položí věnce a kytice.

K rakvi přicházejí kněz v doprovodu ministrantů a zpěváků. Věčle nese jeden z ministrantů kříž, na který pozůstalí připevňují pohřební poncho (černou stuhu). (Zemře-li osoba mladá, bývá stuha i rakev bílá.) Kněžím a varhaníkovi podají rozžatou svíci. Následují církevní obřady, zpěváci zazpívají příležitostnou píseň na rozloučenou a hudba zahraje.

Potom odnáší rakev do kostela, kde se koná oběť a pokračuje se v obřadech. Z kostela jde průvod na hřbitov. Rakev nesou bližší příbuzní nebo sousedé. Někdy to bývají členové MNV nebo některé organizace, jejíž byl zesnulý členem.

U hřbitovní brány hraje hudba píseň: „Hřbitove, hřbitove zahrado zelená."

Na hřbitově nosiči položí rakev na 2 kůly nad hrobem. Hrobník podloží rakev u hlavy a nohou provazy. Nejbližší příbuzní, kteří budou rakev spouštěti do hrobu, se postaví po stranách rakve.

Kněz pokračuje v obřadech, zpěváci naposled zazpívají, zahraje hudba, rakev se zesnulým spouští se do hrobu a na víko rakve dopadají první hrudy hlíny, kterou na rakev sype kněz. Kněze následují příbuzní a ostatní účastníci pohřbu.

Nakonec se kněz pomodlí za spásu duše zesnulého, oznámí, kdy se bude konati záduší mše a odchází od hrobu.
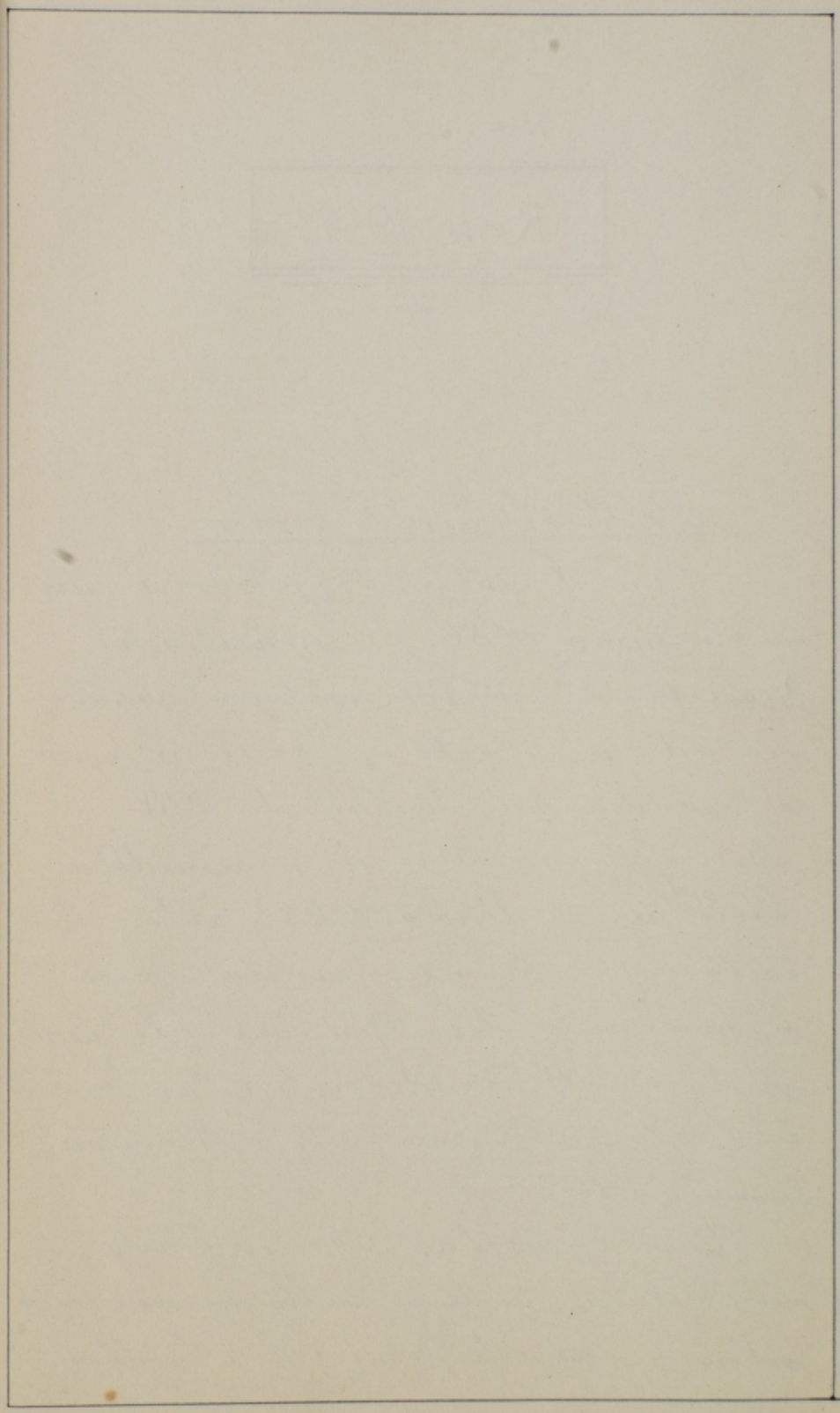
Projevy na rozloučenou a poděkování pozůstalých za doprovod na poslední cestě se pohřeb ukončí.